

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Litterae Societatis Iesv E Regno Sinarvm Annorum MDCX.
& XI. Ad R. P. Clavdivm Aquaiuam eiusd. Societatis
Præpositum Generalem**

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicorvm, 1615

De rei Christianæ statu in vniuersum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68733)

ad regni interiora liberos dimitti, vt illius anni annales referent.

De rei Christianæ statu in vniuersum.

Sapientissimus naturæ auctor vt tenuibus sensim incrementis rerum omnium erexit ætates, ita in ijs quoque, quæ supra naturam Diuinus fauor euehit, facere videtur. Itaque dum huius expeditionis Christianæ initia lego, & intueor præsentia, videtur mihi non immeritò huius Ecclesiæ status ad obitum vsque P. Matthæi Ricij, qui hunc fætum obstetricatus est, & tenerrimè educavit, infantia posse appellari. Ex eo iam tempore pueritiam ingredi, & sensim adollescere dici potest; vnde non abs re erit, paulisper in hoc velut duarum ætatum discrimine, nonnihil cum præteritis præsentia conferendo, breuiter ostendere, quid hæctenus perfectum sit, in eorum maximè gratiam, ad quos superiorum annorum litteræ, quas audio non semel defuisse, minimè peruenerunt. Id breuissimè faciam, nam hoc ipso quoque anno nauigat P. Matthæi Ricij historia, quam ille italico sermone paucis ante obitum mensibus, velut futurorum præfagus, ad hæc vsque tempora iam inde à suis initijs concinnauit. In hunc etiam locum congeram ea, quæ non sine nota omitti, nec sine fastidio possunt in singulis sedibus legi: ea solùm singulis

gulis domicilijs referuabo, quæ cuique ita sunt propria, vt cum reliquis non sint vlla ratione communia.

Huius regni Tyranidem humani generis hostis ita inuaserat, vt planè omnes ad Christianam libertatem aditus in perpetuum obstruxisse sibi videretur. Sed quia non est consilium aduersus Dominum, ita Euangelij sui eo præcones immisit, vt spe faciliorem, opinione fæliciosem prouentum reddiderit. Et quidem ita sibi persuadeant omnes necesse est, fidemque ijs habeant, qui rem manu palpant, plus his 30. annis, ex quo societas in hoc regno sedem fixit, esse perfectum, quàm integro sæculo à peritis rerum æstimatoribus, solito cursu rem metientibus, sperabatur. Et rursus plus hoc postremo biennio, de quo agimus, ex quo P. Mattheus Ricius diem suum obiens, rem Sinicam è cælo procurat (quod ipse futurum longè ante prædixerat, vt infra narrabitur) quam reliquis omnibus retrò lapsis annis, vt ex his annalibus facile colligetur.

Initio Nostri Profanorum Sinensium Religiosorum habitu in Sinicum regnum ingressi, parum aut nihil annis prope viginti rem Christianam promouebant. Sed tamen nec hoc sine numine, neque enim alia vlla ad ingressum nobis via patuisset. Conceperant de Nostri initio Sinæ nugacia quædam; qualia sunt peritos esse alchi-

alchimia, habere vitæ in multos annos protrahendæ præcepta (quæ duo Sinæ ad amentiam prope consecantur) & tamen nec hoc sine numine, neque enim alia vlla ad nos interim, dum cognosceremur, retinendos via patuisset. Demum inspirante Deo, Nostri habitam cultumque mutarunt, in litteratorum Sinensium ordinem, quantum Christiana Religiosaq; professio ferebat, transeuntes: Ex eo tempore omnia crescere, cæperunt. Sanè primis illis temporibus, cum P. Mattheus Ricius pro aduena sacrificio haberetur; eaque necessariò toleraret ab omnibus, quæ despiciatissimum hoc hominum genus solet, è nostris fratribus vnus, qui hodieq; viuit, narrat, se, cum de hoc ipso quereretur, quasi amissa spe rei Christianæ promouendæ, iussum bono animo esse, futurum breui, vt Patres nostri cum summis illis magistratibus, quos Colaos vocant, considerent. Id tum incredibile visum est, & paradoxum; at non hoc solum ei ante obitum, sed maiora etiam post obitum contigerunt. Verum dicat aliquis, Neophytorum millia volumus, nō hos fumos, idem quoque credibile est eos velle, qui seipso hinc vni rei tot aditis periculis tam procul à suis, apud quos coli poterant, consecrarunt. Sed velim omnino intelligant omnes, Sinensem Missionē haud paulò aliter, quam cæteras, metiendam; cuius cardo in hoc vertitur, vt à Sinis cognoscamur,

mur,

mur, nihil rerum nouarum moliri, nihil lucri spectare, solam Dei legem, eamque regni bono nihil aduersantem, venisse propagatum; hoc si semel stabiliatur, erumpet vno impetu fætus, qui tanto labore concipitur. Itaque consultò numerum fugimus (qui tamen iam ad quinque millia paucis annis excreuit) multitudinem declinamus, populares cœtus pertimescimus, tamerſi neminem reiſcimus, ne tot annorum labor vno die intereat. In hoc incumbimus, vt magistratus nobis ac Deo conciliemus, futurum post hac ipſimet aiunt, vt vulgus eorum auctoritatem sequatur. Itaque rem Christianam tantum processisse credendum est, quantum auctoritatis Diuina lex, eisque præcones sibi compararint; tantum defecisse quantum indiscreto ardore numerus excreuerit.

Sed quoniam de re Christiana vniuersim agitur; operæpretium facturus mihi videor, si rationem nostram in lege Diuina explicanda paucis aperuero; nam ea fortasse multum distat ab eo, quod nonnulli arbitrantur, qui nos velut per cuniculos ac latebras in Gentilitatis arcem irrumpere opinantur.

Initio igitur cum quotidiani domum ventitant hospites, ferè de rebus nostris, itinere, libris, scientijs, illatus sermo colloctionem aperit; tum quædam etiam petentibus ostenduntur, vt horologium, clauicordium sed potissimū

B Imago

Imago Christi Seruatoris, quam nemo est ho-
spitum, qui non visat ac, licet adhuc Ethnicus,
veneretur, edoctus primum non esse hanc effi-
giem vti cætera suorum idolorum simulacra,
sed summi rerum omnium moderatoris ac cæli
Domini, à quo res omnes vt Principio atque
fonte dimanant. Eum, licet omnis figuræ corpo-
risquè sit expers, postquam tamen è cælo in ter-
ras humanam speciem indutus descendit, pingi
à nobis hac specie ac vultu solere. Inde sermo-
ne ex vno in alium protracto, planè ostenditur,
quæ ab Idolorum cultoribus coluntur simula-
cra, nihil habere Diuini; quanquam non ita sint
hebetes Sinæ, vt in simulacris sistant; sed ea De-
orum effigiem putant. Verum ostenso Deum es-
se vnum, sæpe ad id confugiunt, saltem Dei ser-
uos & amicos honore dignos, quod homines
multa docuerint cum virtute coniuncta. Sed
rursus cum audiunt, de Deo nullum verbum lo-
cutos, omnes honores, templa, ritus sibi arro-
gasse, facile dant manus. Inde ad alias eorum in-
eptias refutandas pergitur. De Pythagorica me-
tempsochosi, quam mirum in modum in hoc
regno Idolorum cultores propagarunt, de ho-
minis dominio in bruta, eaque mactandi liber-
tate, & alijs quamplurimis disputatio institui-
tur.

Cum his, qui antiqua suorum Regum, sui que
Confutij, Sinensium Philosophorum Principis,
dogmata

dogmata sectantur, alia planè initur ratio: nam ostenditur quam nostra nihil eorum placitis repugnent, Idem Numen, idem lumen, sed quoniam utrumque intra naturæ spheram illis micat, necessariò multas tenebras admixtas habere, quas Diuinus ille sol suo aduentu discussit. Hinc de incarnato Dei filio, eiusque causis, deque Originis culpa, de anima immortalis, de præmio bonorum ac malorum differitur. Hæc omnia cum Ethnicis quotidie planè ac lucidè, & in omni confesso differuntur, non quidem singula cum singulis, sed quæ pro loco ac tempore videntur opportuna. Ex his sæpe fit, vt conuicti admitti in discipulos postulent; quod ritu Sinico fit in hunc modum. Ad septentrionem collocata in aulae capite sede, vultu ad meridiem verso (si quidem loci situs permittit) confidet, qui in magistrum eligitur: Discipulus ex aduerso quaterna corporis inflexione stans, & quaterna item poplitibus flexis, capite ad terram vsque demisso magistro cultum exhibet. Exinde per totam vitam in omni congressu conuiuioque Magistro ad latus affidet, licet ad maiorem postea dignitatem discipulus supra Magistrum euehatur. Hunc ritum nostri minimè admittunt, tametsi nihil omnino profani cultus habet, asserentes eum honorem Deo, cuius se discipulos esse volunt, exhibendum, nos nihil esse, nisi eius interpretes ac præcones. Id modestiæ genus Sinæ su-

spicere norunt, qui soli mihi videntur inter Ethnicos demissionem agnoscere & celebrare, faciliusque se submitunt. Rogat deinde qui dedit manus, dari sibi Christianæ doctrinæ compendium, quod perlegat ac ediscat. Sed iubentur primum attentè secū ipsi perpendere, quid agant, & alio die, re maturius agitata, redire. Sæpe hac ratione secundò ac tertio remittuntur. Demum vbi iam satis sibi constare videntur in ædem sacram deducuntur. Ibi super aram collocato doctrinæ sacræ compendio, accensisque cereis ac suffitu, quo ritu Magistrum solent, eum qui solus ac verus est Magister, venerantur; acceptoque ex ara ipsa libello, domum redeunt, Doctrinæ Christianæ capita memoriæ mandaturi. Quod cum fecerunt, ad nos reuertuntur, ac tum demum verè ac seriò mysterijs nostræ fidei omnibus imbuuntur; repetitisque his, quæ supra diximus, atque confirmatis, clarè ac dilucidè Augustissimum Redemptionis nostræ mysterium, Christique crucem ac mortem edocentur; ac nullus omnino sacris aquis eluitur; nisi prius hoc mysterium ritè ac sufficienter edoctus. Inde ad reliqua symboli Apostolici capita, orationèque Dominicam & Angelicam Salutationem ac Decalogi præcepta, tum deniq; ad Sacramenta, sed potissimum Baptismi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ transitur: quod cum semel atque iterū, ac sæpè tertio accurate perfectum est, volenti

Baptismo

Baptismo dies indicitur. Hæc ferè ratio seruatur cum Tyronibus, nomen Deo daturis. Deinceps quibus auxilijs Neophyti foueantur, breuiter commemorabo.

Maxima est Nostrorum cura, ne incultus ager accepti spem seminis fallat; itaque modis omnibus adlaborant, vt Neophyti in his; quæ iam Catechumeni audierant, confirmantur; sed imprimis vt ne legis auditores tantùm & non factores inueniantur. Hoc potissimùm frequentibus domi nostræ cætibus consequuntur, quam ad rem sacrorum fastorum indiculus Sinicè quotannis renouatur (ad annuam enim renouationem cogit anni Sinensis ratio, qui lunæ periodis cursum determinat) ex eo indiculo Neophyti intelligunt, quibus diebus in ædem sacram sit sibi commeandum, quod faciunt accuratè sanè. Et hoc eo magis mirum est, quod in Re Sinensi publica nullus sit quieti destinatus dies, æque omnes labor atque cupiditas sibi vindicarunt. His in cætibus sacrosancto Missæ sacrificio intersunt, idque tanta modestia, nemo vt adesse videatur. Mihi sæpè in mentem venit, si liceret Europæis Sinicam modestiam ritusque intueri, fore vt id multis spiritualis solatij dulces lacrymas excitaret. Nam quoties sacerdos flexis poplitibus adorat, & quoties ad eos conuertitur, ipsi demisso in terram capite venerabundi, ritus nostros imitantur; & vt gens est mirè ritibus

dedita, suspicit nostros, ijsque summopere delectatur. Hinc peracto Missæ sacrificio, opportuna cohortatione ad officij sui rationem excitantur, quam pari attentione excipientes, non sine fructu in aures admittunt. Pro ratione festorum dierum non solum Christianæ fidei Mysteria illis explicantur, sed etiam ijs ritibus, quos suis Ecclesia temporibus instituit, imbuuntur. Nam & cereorum benedictio, cinerum, ramorumque distributio cum apposita explicatione perficitur; quibus non solum fouentur illorum animi, sed corpora etiam sæpe recreantur; sacrorum ramorum potissimum & aquæ lustralis vsu, quibus pro pharmacis ad quôdianas ægrotudines depellendas frequentibus auxilijs edocti vtuntur. Inuenerunt ipsi certum pharmaci genus sibi admodum salutare. Sacri rami particulam aquæ feruenti imponunt, eam deinde aquam, & cum ea certissimam ferè salutem epotant. Sed omitti omnino non debet hebdomadæ maioris pietas, in qua ad memoriam Redemptionis nostræ feria sexta in Parasceue solemnis Crucifixi adoratio instituitur, tanto cum doloris sensu, vt multis lacrymas excitet. Et sanè qui hanc adorationem videt, nihil habet, quod Europæam pietatem desideret, solam multitudinem ac sacrorum ornamentorum apparatus inferiorem iudicabit. Neophyti porro nostri his in cætibus ad sacramentorum frequentationem, potissimum

mum pænitiæ, informantur. Itaque initio Sinenſis anni (qui in februarium ferè incidit quæ de re anno inſequenti plura) feſtisque ſolemni-
oribus, & aliàs sæpe illud frequentant, magno-
rum ſuo fructu, tum Patrum ſolatio, qui animo-
rum sæpe puritatem & innocentiam admiran-
tur: qui verò ad Auguſtiſſimum Eucharistiæ
myſterium magno delectu admittuntur, ij iam
ſibi videntur Chriſtianæ pietatis apicem atti-
giſſe. In operibus quoque, quibus alienæ miſe-
riæ ſuccurritur, ſedulo ſe exercent, viſendis æ-
gris iuuanſisque vel ſtipe corrogata, vel oratio-
ne, quam sæpe vel ad ægri lectulum, vel in tem-
plo noſtro ſimul plures inſtituunt: qua in re
magnum Chriſtianæ charitatis ſpecimen præſe-
ferunt, Ethnicis admirantibus hæc in regno Sini-
co, in quo nulla eſt prope charitas niſi propria,
novitatem. Sed omiſſis alijs permultis, tandem
ad ſingula domicilia deſcendamus.

B 4 Reſi-